

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA
BRASSÓ, KAPU-UTCA 64-66. SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 177 és
677 SZÁM - KIADÓHIVATAL 82 és 677 SZÁM

ELOFIZETESI DIJAK: Brassóban egy óra 52 lej
negyedévre 140, félévre 270, egy évre 500 és 10 lej kézbesítési
díj. - Vidékre postai küldéssel 60, 170, 320 és 600 lej
Külföldre negyedévre 250, félévre 500, egész évre 800 lej

FŐSZERKESZTŐ
SZELE BÉLA dr.

HIRDETÉSEKET Brassó kivételével kizárólag a PUBLI-
CITÉ RADOR BUKAREST, Strada Berthelot No. 1, vagy annak
fiókjai vesznek fel. APRÓHIRDETÉSEK közvetlenül a kiadóba
küldendők vagy bármelyik bizományosunk útján is feladhatók

A zetelakai

leégett, szegény és szerencsétlen széke-
lyek javára már gyűjteni sem lehet anél-
kül, hogy sérelem ne essék a magyar
nyelven, s a magyarság tiszta és termé-
szetes jogán.

Egy fajaért és a sorssujtottakért érző
nő az illetékes hatósághoz fordult, hogy
engedélyt adjon a gyűjtésre. A válasz ez
volt: a kéreírásra bélyeg kell és az írás
ne legyen idegen nyelven írva.

Vagyis magyar embernek magyarul
nem szabad hatóságához fordulnia. A nyelv-
vét idegennek tekintik, amit nem értenek,
s ha értenek, nem akarják érteni. Tessék
annak is, aki nem tud románul, annak is,
ai csak jámbor gyűjtésre kér engedelm-
et, románul írni. Különben nincs meg-
hallgatás, nincs elintézés, nincs jog és
nincs igazság.

Es megint csak eszünkbe jut az átko-
zott magyar nemzetiségi törvény, mely a
tisztviselőket egyenesen kötelezte rá, hogy
a lakósággal szemben, hivatalos ügyben
is a község nyelvét használják; amely
megengedte, hogy községek egymással, s
magánosok a hatóságokkal a saját nyelvükön
érintkezzenek; amelynek a szelle-
mében és levegőjében román ember írá-
sát vissza nem utasították csak azért,
mert az írás idegen volt.

Es hát az évszázados, megújuló ro-
mán kívánságok? Mikor a faj szerint ki-
keresitendő vármegyékben a többséget al-
kotó nemzet nyelvét akarták hivatalos
nyelvnek? Mintha azt követelnénk, hogy
Háromszék, Csik, Udvarhelymegyék vala-
mennyi községében magyar legyen a hi-
vatalos nyelv. A magánosok — javasolták
az 1868-iki törvényt szerkesztő bizottság
kisebbségi tagjai — saját anyanyelvüket
használhatják a hatóságokhoz intézett be-
adványaikban, s ez a javaslat érvényre is
emelkedett mind a törvényben, mind a
gyakorlatban.

Nem az-e tehát a természetes, a lo-
gikus, a méltó, az igazságos, hogy ma
a román uralom másokban is tisztelje
azt a jogot, melyet magának követelt, s
hogy ami különben is a legelemibb em-
beri és szociális jog — egy magyar pol-
gár, magyar nyelvű beadványa a ható-
sághoz — minden akadály nélkül érvé-
nyesülhessen?

De ez nem is elég. Tessék magyar
és magyarul értő tisztviselőket tenni a
magyarlakta megyékbe, mint ahogy a ro-
mán nemzetiségi párt 1881-iki program-
jában követelte, hogy román tisztviselők
alkalmaztassanak és nem románok csak
olyanok, akik a román nyelvet szóban
és írásban tökéletesen bírják és ismerik
a nép szokásait.

Azt tudják: régi, érdemes, sokat szen-
vedett, agyonzaklatott, szegény magyar
tanítókat, tanárokat, tisztviselőket ke-
gyetlen vizgákra kényszeríteni a román
nyelvből, irodalomból stb. de a magyar
ember és magyar nyelv törvényes jogát
elismerni, arra nem képes ez a kor-
mányzat.

Követeljük, hogy a magyar területek
román tisztviselői vizsgáztassanak meg a
magyar nyelvből. Ez sokkal fontosabb
és hasznosabb vizsga lesz, mint amit
Anghelescu a magyar pedagógusokra rá-
kényszerített.

Beach dr. meghamisított nyilatkozata

A svájci újságírók nem mentek el a berni román követ ebédjére

ZÜRICH. (A Brassói Lapok tudósi-
tójától.) Ama svájci újságok közt, melyek
dr. Beach bukaresti nyilatkozata kap-
csán lándzsát törtek a romániai rom. kat.
és protestáns kisebbségek jogai mellett
és a liberális kormánynak Svájcban ki-
fejtett terrorisztikus kísérletét energiku-
san visszautasították, nagyon érdekes, jel-
lemző és tanulságos a Schaffhauser Zei-
tung írása.

Elsőbben megállapítja ez a svájci
lap is, hogy Beach dr. bukaresti pohár-
köszöntőjéből, mely egyáltalán nem volt
dicséret a román kormányra, a berni ro-
mán követség Romániának szóló bizal-
mi nyilatkozatot produkált. Ugy állította
be Beach szavait, mintha elítélné a ro-
mániai kisebbségek magatartását s mint
ha Románia politikája Angliát és Ame-
rikát nagyon is kielégítené. Nos, ki-
derül, — írja a Schaffhauser Zeitung. —
hogy dr. Beach mindebből semmit sem
mondott. És egy ilyen meghamisításnak
nem lett volna szabad történnie. Nincs
mentség a svájci közvélemény ilyenféle
félrevezetése miatt sem a román kor-
mány, sem a berni román követség szá-
mára. Ezért a tényért, valamint a bojkot-
tal való fenyegetésért a román követ visz-
szahívása szolgálhat némi elégtételül.
Egyidejűleg megengedte magának a svájci
sajtó, hogy azzal demonstráljon a román
követ ellen, hogy a legutóbbi ebédjére

történt meghívást, a sajtó egyetlen képvi-
selője sem fogadta el.

Amaz ígéret dolgában, melyet a ro-
mán kormány dr. Beachnek tett, hogy
a sérelmeket orvosolni fogja, már té-
nyekkel szolgál a bukaresti kormány —
írja a svájci lap. Nevezetesen a kor-
mány tovább is bezár katolikus és pro-
testáns kisebbségi iskolákat, megvonja
tőlük a nyilvánossági jogot, a tanulókat
állami bizottságokkal buktattatja meg, a
a templomok, iskolák épületeit elrekvi-
rálja, ha ugyan e tényt ezzel az enyhe
szóval elég konstatálni.

Es miért kéri a román kormány egyes
sérelem közlését a jóságos, nemes szel-
lemű dr. Beachtől? Csak azért, hogy ezek
ből az adatokból megtudja, kik panas-
kodtak az angol lelkésznek és ezeket üldö-
ztesse. Angliában ilyen nem gentleman
eljárásra lelkileg nincsenek berendezve.
Beach végtelen lojalitásban addig nem
akar nyilatkozni, míg a román kormány
nem válaszol a kisebbségekről szóló je-
lentésére. De ez esetben dr. Beach ítélet
napig várhat. A kisebbségek azonban —
fejezi be cikkét a Schaffhauser Zeitung —
lassanként annak a belátására jutnak,
hogy a vizsgálóbizottságok nem képesek
nehéz sorsukon bármit is enyhíteni. Majd
megválnak vajjon Európa és Amerika
egész közvéleményének állásfoglalása
nem fog-e inkább eredményes lenni?

Katonai erővel is érvényt szerezhetnek a döntőbírótság ítéletének

Az angol közvéleményben erős ellenáramlat indult meg a leszerelés ellen
Nem megy simán a legyőzött államok ellenőrzése — Félhivatalos felhívás,
hogy Németország lépjen be a népszövetségbe

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósi-
tójától.) Nagyjelentőségű események híre ér-
kezik Genfből, a népszövetség tanácsának kö-
réből. Közvetlenül aktuális és távolabbi prob-
lémák egyaránt élénken és erősen foglalkoz-
tatták az európai államok képviselőit. Szó
volt Georgia és a moszkvai szovjet háborújá-
ról, a török-angol ellentétről, a legyőzött
államok fegyverzésének ellenőrzéséről, Né-
metország belépéséről a népszövetségbe és a
döntőbírótsági eljárás szabályairól. Ez utó-
bbiak dolgában egy genfi újság köz-
lése szerint elhatározó határozatok
történtek. Döntőbírótság maga a nép-
szövetség tanácsa lenne s a támadó el-
len nemcsak gazdasági szankciókat lehetne
alkalmazni, hanem fegyveres fellépésnek is
helye volna. Persze, hogy ez a kritikus pil-
lanatban hogyan valósulna meg, azt a genfi
társaság nem dontheti el, amint hogy az an-
gol politikai körökben máris erős ellenáram-
lat indult meg a leszereléssel kapcsolatos
döntőbírótsági intézmény ellen. Működésé-
re megkérdezték a nyilvános vonatot,
mielőtt a döntőbírótság és leszerelés eddigi
sikerének tapsolnánk. A muszuli ellentét,
mely Törökország és Anglia között éles viszályt
támasztott, s melyhez az érdekelt felek nem
hajlandók pártatlan döntőbírótságot elfogadni,
valamint Georgia jankiállása, melyet a hatal-
mak komolyan nem akarnak meghallani, be-
szédes tanúsága a genfi konvenciók labilitá-
sának. Rövidesen majd eldől, nem dől-e fel
végleg a döntőbírótság ügye.

Mai távirataink:

GENF. A Journal de Genève közli a nép-

szövetségi tanács tizenkettes bizottsága állító-
lagos megállapodásának a szövegét. Ez a
szöveg általában megegyezik az eddig közölt
adatokkal.

A megállapodás döntőbírótság gyanánt,
melyet kötelezőnek ismer el a népszövetségi
tanácsot felel meg. A kérdések tárgyalásában
az érdekelt államok is részt vesznek. A döntő-
bírótsági eljárás alatt nemzetközi bizottságok
ellenőrzik, hogy a háborus felek katonai,
gazdasági és mozgósítási intézkedéseket ne
foganatosítsanak.

Azok az államok, melyek az ellenőrzést s
a döntést nem ismerik el, támadóknak nyilván-
nítatnak. A szignatárius hatalmak kötelezve
vannak rá, hogy a megtámadott védelmére
és gazdasági megsegítésére akcióba lépjenek.
Az államok külön-külön vagy együttesen kö-
telezhetik rá magukat, hogy a döntőbírótsági
ítéletnek érvényt szerzendők, meghatározott
katonai erővel támadjanak. A támadónak mi-
nősített állam ellen a szignatárius államok
egész katonai erejüket harcba vethetik. A
szankciók alkalmazása esetén a támadó ál-
lam területi és politikai függetlensége meg-
szűnik.

A népszövetség nemzetközi konferenciát
fog egybehívni a fegyverkezés korlátozásáról.
Ha a tervezet nem jön létre, míhelyt a nép-
szövetség e körülményt határozatban meg-
állapította, valamennyi szerződő állam visz-
szanyeri éselekvési szabadságát. A kitűzött

A lej Zürichben
nyitáskor 2.70

határidőig azonban, konfliktus esetén, a jegyzőkönyv érvényes.

A népszövetség titkársága hivatalos közleményben foglalkozik a Journal de Genève által közölt szöveggel. A szöveg hitelességét nem cáfolja meg, de kijelenti, hogy ez csak vázlat, mely alapja a tizenkettes bizottság munkájának. A cikkelyek a vitában részben módosultak.

Az angol sajtó elutasító magatartást tanúsít

A népszövetségi körök aggodalommal látják, hogy az angol sajtó egy része a leszerelési megállapodásokkal szemben elutasító magatartást tanúsít. Habár a felelős tényezők Genfben teljesen megegyeznek, a terv mégis meghusulhat, ha az angol parlament a bizottság javaslatait nem ratifikálja. A francia parlament ratifikálását kétségtelennek tartják, de hangsúlyozzák, hogy Franciaország mindaddig nem mehet el a leszerelési értekezletre, míg Anglia előzetesen nem ratifikálta a genfi jegyzőkönyvet.

A népszövetség katonai bizottsága folytatja tanácskozásait az egykori központi hatalmak katonai ellenőrzéséről. A tanácskozások szigorúan titkosak. A tudósítók mégis arról értesülnek, hogy a bizottságok nemcsak katonai szakértőkből, hanem polgári egyénekből is állnak. Ez a szerv valamennyi ország, s nemcsak a legyőzöttek haderejéből gyűjtene össze az adatokat. Semleges államok nem szervezhetnének meg katonai szakértőket. Németország, Ausztria, Magyarország és Bulgária pedig nem képviselhetik magukat a bizottságban.

A kiszivárgott hírek szerint nem bizonyos, hogy a tanácsban e tervezet többséget fog kapni, mivel sokan, többek közt Anglia, Olaszország, Svédország helytelenítik a szerv megalkotását, sőt az egész intézmény jellegét is.

Belép-e Németország a népszövetségbe?

Nansen norvég delegátus Németországba utazott, hogy a birodalmi kancellárral Németországnak a népszövetségbe való belépéséről tanácskozzék. A látogatás felhívató jellegű és az a célja, hogy a kancellár a népszövetség h. regulatáról tájékoztassa.

A Vorwaerts szerint ez a látogatás annak a jele, hogy a népszövetség kíváncsi a németországi helyzetre, hogy Németország legközelebb beadja a felvételi kérvényt. Az Am Mittag viszont legilletékesebb forrásból közli, hogy a birodalmi kormány nem kívánja elhamarkodni e lépést. Politikailag célszerű lenne tartózkodni, hogy a felvételt azelőtt folyamatossá, mielőtt az előfeltételek teljesülését nem biztosítja.

Törökország ragaszkodik a népszavazáshoz

A népszövetség tegnapi közgyűlése a beérkezett bizottsági jelentésekkel foglalkozott. Elfogadták a tranzitforgalom egészségügyi megszervezéséről és a rendőri nemzetközi együttműködésről szóló jelentéseket. Végül az olasz Salandra nagy tetszés mellett közölte, hogy Rómában aláírták az olasz-svájci barátsági és döntőbírói szerződést, mely szerint minden vitás kérdést kötelező döntőbírói útján fognak elintézni. Motta elnök rámutatott a döntőbírói elv haladására és örömet fejezte ki az aláírt szerződésre.

Rövid hírek mindenfelől

MADRID. A Teutani fronton a spanyol csapatok a husz napja ostromolt állásokat, több környező magaslattal együtt elfoglalták.

SZÓFIA. Russzev belügyminiszter a sajtó képviselői előtt tett nyilatkozata szerint kommunista macedón különítmények szeptember 15-re forradalmat készítettek elő. Az összeesküvés szála Bécsen keresztül Moszkvába nyulnak.

Jó minőségű bányai préselt

rétiszéna

k a p h a t ó.

HELD és TÁRSA LUGOJ.

Háromszáz halottja van a besszarábiai harcoknak?

Vilcovban szovjet-bizottság alakult — Szenzációkat tálal fel az Universul A kormány hallgat

(A Brassói Lapok munkatársától.) A bukaresti kormányt láthatólag idegesítik a Besszarábiában lezajlott események, kifelé azonban úgy tüntetik fel a dolgokat mintha Besszarábiában legalább is viszonylagos rend honolna. S tényleg a közvélemény merőben tájékozatlan az ország keleti szélén végbement történetekkel szemben s a lakosságnak sejtelve sincs róla, hogy voltaképpen mi idézte elő a nyugtalanságot. Néhány nappal ezelőtt híre terjedt, hogy Kelet-Besszarábia egyes pontjain, főleg Tatarbunár községben alaposan felfegyverzett bolsevik bandák gyilkos garázdálkodást rendeztek, felgyújtották a postahivatalt, elpusztították a táviró és telefonhuzalokat, a postamestert megölték, majd az egész falut kifosztották, s aki nem menekült el idejekorán a községből, a legkegyetlenebbül kivégezték.

Ez a hír az egész sajtót bejárta. A kormánynak tehát az lett volna a kötelessége, hogy objektív felvilágosítást adjon a helyzeiről, ehelyett azonban egy rapszodikus hangnemben szerkesztett, fölényes kommunikét adtak ki, amely szerint a dolog nem érdemel figyelmet, mert mindössze kisebb katonai járőrök és szervezett betörőbandák harcáról van szó. Ezzel egyidőben megjelent a kormány megbízottja a bukaresti nagy lapok redakcióiban és sorban arra kérte a szerkesztősegeket, hogy lehetőleg ne írjanak sokat a besszarábiai eseményekről, annál is inkább, mert a helyzet éppenséggel nem komoly. A dolog mégsem lehetett teljesen ártalmatlan, mert ugyanekkor az ügyrel rendkívüli minisztertanács és a

hadvezérkar is foglalkozott, amelynek tanácskozásaihoz képest a kormány, három tagja és Stefanescu csendőrpáncsnok külön vonattal azonnal Besszarábiába utazott.

S mi történik közben? Egy többé-kevésbé jól informált bukaresti sajtóorgánus, az Universul leleplezésszámba menő, négy hasábnyi terjedelmű, vastagon szedett cikket hoz a dologról és azt írja, hogy Tatarbunarban legutóbb rendkívül hevesebb formális harcok voltak a katonaság és a rablóbandák között. E harcok folyamán mintegy 300 banditát megöltek, s magát Tatarbunar helységet szabályszerűen bombázta a tüzérség. A lap szerint Cismeau község lángokban áll, Călinesi környékén ezidőszent is áll a harc, amelynek kedvező kimenetelét biztosítandó, Vilcov környékére nagy csapaterősítések érkeztek. Chiliába és a galaci kórházba

szakadatlanul szállítják a sebesülteket s végül, hogy Vilcovban szovjet-bizottság alakult a hatalom átvételére.

Szóval tüzérségi akcióról, véres harcokról, 300 halotról, sebesültségről, csapateltolásról, kommunista tendenciájú mozgulásokról szól a nóta, s ha a dolognak csak a fele igaz — az is sok. Ha csak egy ágyu dördült el, ha csak egy katona sebesült meg, az is elég. De lehetséges, hogy tényleg ilyen felfordultak az állapotok Besszarábiában.

S akkor meg miért hallgat a kormány? Mert mélyen hallgat s eddig még csak meg sem cáfolta az iszonyatos szituációt. S ha a kormány, hallgat, az mindig gyanús.

Pénteken ítélik meg a csongrádi bombamerénylők felett

Leintette az elnök Piroksa Jánost — A nyomozást vezető hatóságok nem tudnak a bántalmazásról

SZOLNOK. (A Brassói Lapok munkatársától.) Magyarország közvéleménye egyre fokozódó figyelemmel kíséri a csongrádi tragédia utójátékát. Az a körülmény, vajjon a pokoli merényleti bűnpör vádlottai tényleg csak a hatósági személyek erőszakos fellépése folytán ismerték volna be tettüket, nem igazolódott be, viszont a tanuvallomások egy része még mindig ilyen vágányokon halad. Dr. Fuchs Gyula, a tárgyalást vezető elnök a bűnpör szituációjáról nyilatkozott egy újságnak. Kijelentette, hogy a további tanúk kihallgatása még a hétfői és keddi napot is igénybe veszi, ezután a szakértői iratok felolvasása következik, csütörtökön fognak elhangzani a perbeszédok és előreláthatólag az ügyben.

pénteken ítéletet hoznak

Szombaton megkezdik a nyomozásban részt vett rendőrök és csendőri közegek kihallgatását. Elsőnek Posztós Mihály csongrádi detektív csoportvezetőt hallgatták ki. Előző kérdésére kijelenti, valószínűsíti, hogy a vádlottakat bántalmazták volna a rendőrségen. Midőn szembesítik a csoportvezető detektívvel a vádlottakat, Simkó László, Bölönyi Miklós, Piroksa György, Fülöp és Sági János s Sági Rókus Posztós szemébe mondják, hogy üllegette őket. Posztós Mihály ezt tagadja. Megesketését a védők ellenezték.

Ezután Deák Ferenc szegedi detektív és Bagolya rendőrtanácsost hallgatták ki. Mindketten tagadják, mintha bántalmazták volna a vádlottakat. A szembesítéskor azonban a vádlottak megismétlik ama vallomásaikat, hogy a detektív és a rendőrtanácsos üllegette, verte őket, amit a tanúk tagadnak.

Weber Árpád szegedi rendőrkapitány kihallgatása alkalmával kijelentette, hogy a rendőrségen nem történtek bántalmazások, s jelenlétében sohasem bántottak senkit. Sági János, akit annakidején ő hallgatott ki, önként vallott be mindent. A vádlottakon nem látta a bántalmazás nyomait. A vádlottak ujabb hangoztatják előtte, hogy egyre bántalmazásoknak voltak kitéve és azt mond-

ják, hogy maga Weber is verte őket. Piroksa György szerint a rendőrkapitány bikaeskeket többször az arcába vágott.

Kóváry Sándor csendőrtiszt helyettes azt vallja, hogy a vádlottak nem panaszkodtak veresért s különben sem látott rajtuk sebesülési nyomokat.

Dr. Kegdon Károly szegedi törvényszéki orvos tanuvallomásában elmondja, hogy valamennyi vádlottat meztelenre vetkőztetve és megvizsgálta, de senkin semmiféle külső sérülés nyomát nem látta. Még csak könnyű testisértes nyomára sem akadt. A szembesítés alkalmával Piroksa János

indulatossan lecsapta az előtte fekvő iratcsomagot

a padjára.

Elnök: (rákiált) Ne csapkodjon, ne szemtelenkedjék! Micsoda impertinencia?! Ugy megbüntetem, hogy kegyelmes korában is megemlegeti. Szégyelje magát, hogy tisztelőre ilyesmit csinál.

Valamennyi tanút megeskették. A védelem képviselői a csendőrök, csendőrtisztek és csendőrök megesketéséért semmisségi panaszt jelentettek be.

A délutáni tárgyaláson folytatták a tanúk kihallgatásokat. Nagy, Bór és Szabó csendőrtiszt helyettesek és Kovács István csendőr azt vallják, hogy semmit sem tudnak a vádlottak bántalmazásáról.

Zubek Mihály csongrádi tanító elmondja, hogy a rendőrségen történt kihallgatásakor őt is megkínálták. A rendőrségen hallotta Sági jankiállításait. Hasonlóképpen vall Kappei csongrádi lakatos és Bozák földmunkás is.

Piroksa István tanu is azt vallja, hogy bántalmazták és hallotta a vádlottak jankiállítását. O volt az, akit Barna Piroksa a merénylet után a kávéházban látott és megszólított s nem a bátyja.

A Brassói Lapok hirdetéseit naponként százezer ember olvassa.

Francia lap a magyar szanálásról

PARIS. Az Ere Nouvelle című folyóirat Smith főbiztos fejtegetéseit közli. A főbiztos fejtegetéseiben kijelenti, hogy Magyarország szanálása a közép-európai normális gazdasági kapcsolatok helyreállítását célozza. A magyar kölcsön iránti bizalom — írja Smith — beigazolódott, mivel a kölcsön fedezetül lekötött bevételek háromszorosan felülmúlják az előirányzott összeget. A szanálás első eredménye, hogy a korona huszonhét százalékkal emelkedett. Magyarországon ma már mutatkoznak az áresés jelei és remélhető, hogy az árak mihamar alkalmazkodnak a megjavult koronához. Végül azzal fejezi be fejtegetéseit a főbiztos, hogy legteljesebb bizalma van aziránt, hogy a szanálás a legjobb eredményekkel folytatódik.

Huszonkét ember megölt egy aradi munkásleányt

Az agyonkínzott leány tragikus halála

ARAD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Vérlázító kegyetlenséggel végrehajtott brutalitás történt vasárnap a kora reggeli órákban Aradon. A hihetetlen bestialitással elkövetett cselekedetet huszonkét vadállatias ember hajtotta végre és annak áldozata egy szerencsétlen gyári munkásnő, aki a sorozatos támadások okozta sérülésekbe belehalt. A kegyetlen gyilkosság a buzsoki állomás közelében történt és annak részleteiről a következőket jelenti a Brassói Lapok aradi tudósítója:

Szelezsán Ilona 24 éves gyári munkásnő ma a kora reggeli órákban a vasúti sínek mellett sietett, hogy rendes időben a gyárban megkezdhesse a napi munkáját. Az országúton egy 22 tagból álló csoport egyik tagja odament Szelezsán Ilonához és beszélgetni kezdett vele. A szerencsétlen teremtnének sietős volt az útja és ott akarta hagyni a férfit, aki azonban arra kényszerítette, hogy egy pálinkás üveg tartalmát ürítse ki. Azután a vadállatias ember rárohant a megrémült áldozatra, társai segítségével a mezősegre hurcolta és ott bestiális merényletet követett el ellene. Utána a társaság többi tagjai következtek. Mind a huszonkét ember megismételte a borzalmas tettet és a leány rémületes sikoltozására többen figyelmesek lettek, de a fenyegető emberek, akik vad röhejjel nézték a szerencsétlen áldozatuk rémes vergődését, nem engedtek senkit közelükbe jutni. A szemtanúk bemondása szerint a hörgő, vérző áldozatot eszméletlen állapotban hagyták a mezősegen és azután mindnyájan eltávoztak. Szelezsán Ilona egy félóra múlva magához tért és fájdalmas nyögéssel közeledett egy ór felé, aki a buzsoki állomáson teljesít szolgálatot és elgyengült remegő hangon kért vizet. Az sietett teljesíteni a szerencsétlen kérését. A szerencsétlen leány még néhány lépést tett azután holtan terült el a földön.

A buzsoki állomáselőjáró a vérlázító esetről jelentést tett a zsigmondházi csendőrségnek és a gáji rendőrségnek. A helyszínen Pop gáji hatósági orvos jelent meg, ak már csak az áldozat bekövetkezett halálát konstatálhatta. A hatóságok a legnagyobb apparátussal fogtak a nyomozáshoz és a délutáni órákban a bestiális merénylők egy részét sikerült letartóztatni. Az összes tettesek nevei a hatóságok birtokában vannak és valószínű, hogy rövidesen mindnyájan kézrekerülnek. A vadállatias merénylet tragikus áldozatának holttestét ma délelőtt boncolták fel a felsőtemető halottas házában.

Zongorázik?

Megjelent az új Moravetz Album!

Pompás tartalom, előkelő kiállítás, a legjobb legolcsóbb ismét az összes között. Ez az év szenzációja! Mindenütt kapható.

294 II

Két politikai örökség

Egy új falu és egy új középiskola — Az emíniens tanulók kétszer járják az elemi iskolát — Az új telepeseikkel kétszer járatták a bolondját.

Dr. Lukács László másképpen fogta fel a nemzeti eszmét, mint a kormány

NAGYKAROLY. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Dr. Lukács László lacfalusi lelkésznek, a román nemzeti eszme egyik kidőlt harcosának hívei most kapták meg a kormánytól a nagy férfi politikai örökségét. A kevésbé termékeny Lacfaluból áttelepítették őket Szatmármegyére egy sokkal áldottabb vidékre, Börvely mellé, ahol házhelyeket és kisebb birtokokat mértek ki részükre.

Dr. Lukács László nevét másképpen is megörökítették szülőföldjén, Szatmármegyében, Nagykárolyban ahol bezárták a piaristák gimnáziumát és helyette állami lyceumot állítottak fel.

A lyceum is, az újfalú is dr. Lukács László nevét viseli, sőt a falut, hogy politikai szempontból annál kifejezőbb legyen, Lukács utódjai községének keresztelték el.

A szegény lacfalusi parasztokat már rég hitegetik ígéretekkel, míg végre az ígéretek be kellett válni. Először behozták őket Lacfaluból családostól együtt Börvelybe, megmutatták nekik a földet és visszaküldték őket azzal, hogy rövidesen itt lesznek az építőanyagok és megkezdhetik a munkát. A parasztok visszamentek. Egész nyáron alig dolgoztak valamit, mert napról-napra azt várták, hogy átszállítják őket az új Kánaánba. Végre a napokban felpakolták őket és egy zászló alatt felvonult a nyolcvan telepes család Börvelybe, ahol dr. Lukács László fia, dr. Lukács Epaminondas esperes felszentelte a földet és átadta az új falut új birtokosainak.

A szélhámos álmérnök megvesztegetéssel vádolja a mérnöki kamara elnökét és a városi főmérnököt

Schmidt Oszkár István hazugságokból épült védekezése — Amerikai és pávisi diploma hitelesítés nélkül — A bűnügyi osztály főnökéről azt mondja, hogy hazudik

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Megirta a Brassói Lapok, hogy Kolozsvárott, az utóbbi hónapokban álmérnökök garázdálkodnak, akik hiszékeny embereket csapnak be és tőlük nagy pénzeket sikkasztanak. Ezek között a »mérnökök« között a pálmát feltétlenül Schmidt Oszkár István állítólagos mérnök viszi el, aki ellen Rosenfeld Nándor kolozsvári kereskedő a tegnap napon feljelentést tett a rendőrségen, család és sikkasztás miatt és ezzel Schmidt urnak a rendőrségen már három ügye van nyomozás alatt.

Schmidt Oszkár István a Brassói Lapok cikkének megjelenése után felkereste az egyik helyi lap szerkesztőségét, és egy terjedelmes nyilatkozat közlését kérte, amit a lap természetesen megtagadott. Ebben a nyilatkozatban azt mondja, hogy ő építette fel atyjával a törvényszéki palotát, oklevele Craiovában van és annak egy hitelesítés nélküli másolatát bemutatta (két ilyen »másolat« volt nála, egy amerikai gépészmérnöki és egy párisi építész) hivatkozott a bukaresti General Siguranta 1923 évi szeptember 26-án kelt igazolványára, hogy hatvankilenc napig vizsgálati fogságban ült ugyancsak diplomája valódiságának megállapítása miatt (hogy miért bocsátották el, nem áll az igazolványban). Ciortea városi főmérnöknek azért nem mutatta be diplomáját, mert elvárta, hogy a főmérnök ismerje. 1920 évi január 15-én, 1—1920 szám alatt itt iparigazolványt kapott, Hagan korcsmáros, aki sikkasztás miatt jeleltette fel, részeges ember, akit komolyan venni nem lehet, stb., stb.

Munkatársunk pontról-pontra utána járt Schmidt Oszkár állításainak és a következőket állapította meg:

A kolozsvári törvényszéket nem Schmidt Oszkár, sem apja hanem Reményik és Sebestyén építések építették fel.

Hogy oklevele tényleg Craiovában van, nem lehet megállapítani, annyi tény, hogy Schmidt a rendőrségen Ursu bűnügyi osztályfőnök kijelentése szerint azt vallotta, hogy diplomája Brailában van, onnan elhozatni azonban nem hajlandó. A másolatokat, amelyek hitelesítve nincsenek, komolyan venni nem lehet.

Az, hogy hatvankilenc napig vizsgálati fogságban ült, semmi esetre sem bizonyítja Schmidt igazát.

Ciortea főmérnök, akire hivatkozott, hogy ismeri és azért nem vitte fel diplomáját, kijelentette, hogy Schmidttel egyszer beszélt, a

Az új faluban egyetlen ház sincs. A nyolcvan családnak a földön megmutattak egy területet. Ez a föld — ez a föld — ez a föld és a szegény emberek most családostól a szabad ég alatt maradtak. Akinek ismerőse volt a szomszédos faluban, az egy-egy istállóban kapott helyet legelőbbje azonban lakóhely nélkül maradt, mert a régi és az új falu veszekszik egymással.

A középiskola

A nagykarolyi Lukács László lyceum semmi esetre sem lesz olyan maradandó emlékü, mint a falu. A lyceum rosszul megy, pedig a megye minden állami elemi iskolájában hatalmas propagandát fejtenek ki, hogy a lyceum növendékeket szerezzen.

Az iskoláról keveset fogunk mondani. Sok diákja, akik a lyceum első osztályát már elvégezték, újra beiratkoztak a negyedik elemibe, mert nem képesek románul tanulni.

Az ilyen esetek elég világosan beszélnek.

Románia becsületes román állampolgárok akar nevelni és azon kezdi, hogy a magyar gyerekeket elidegeníti magától. Senki sem kívánhatja, hogy a magyar gyermekek az állam nyelvét olyan rövid idő alatt elsajátítsák. Ha el is sajátítják, már gyermekkorukból kellemetlen emlékeik hmaradnak az állam nyelvével kapcsolatban. Tanulással eltöltött éjszakák, ismételt osztályok, könyvek mellett elmúlt ifjúság. Dr. Lukács László nem ezt akarta.

mikor a mérnök ur városi mérnök akart lenni s amikor ezt visszautasította, diplomáját soha sem látta és hogy építkezéseit csak azért engedélyezte a mérnöki hivatal, mert azok csak apróbb javítások, átépítések voltak.

1920. évi január 15-én Schmidt Oszkár csakugyan kapott iparigazolványt, azonban autógarázsra, amely semmiféle képesítéshez kötvé nincs, az elsőfokú iparhatóságnál munkatársunknak kijelentették, hogy Schmidt urat szélhámosként ismerik, akinek dossierjében egy legitimáló okirat van, amelyben Okolicsányi Farkas őrnagy igazolja, hogy Schmidt Oszkár István a magyar népköztársaság századosa volt. (Ma román századosnak mondja magát és román kitüntetéssel hord.)

Terjedelmes nyilatkozatában, amelynek minden pontja könnyen megcáfolható egy kolozsvári ügyvédre hivatkozik, aki kijelentette, hogy Schmidt urról sohasem hallott és Hangler építészre, akiről megállapítást nyert, hogy nem építész, hanem pallér, akit azonban eddig nem tudtunk Kolozsváron megtalálni.

Amikor Schmidt Oszkár István megtudta, hogy hazugságainak szintén rosszul felépített légvára összeomlott, felháborodva jelentette ki, hogy Ciortea főmérnök és Negrutiu János a mérnöki kamara köztisztviselőiben álló elnöke, aki egyébként a kereskedelmi és iparkamarának is elnöke azért engedték, hogy ő diplomájának kimutatása nélkül működjen, mert megfizette őket. Tervrajzokat csináltatott velük, amelyekért horribilis összegeket fizetett az utolsó építkezésénél azonban differenciái támadtak és azért akadályozták meg az építkezés folytatását. Ez a vád ha nem Schmidt Oszkár szájából hangzana, rendkívül súlyos volna, így azonban dacára annak, hogy sem Negrutiu elnökkel, sem Ciortea főmérnökkel beszélni nem tudtunk, még kétséget sem keltet.

Meg kell azonban állapítani, hogy a rendőrség még mindig rendkívüli és érthetetlen türelemmel kezeli a Schmidt felhalmozódott bűnügyeit pedig minden ténye kimeríti a sikkasztás és csalás kriteriumát. Schmidt ur már nem olyan türelmes, a bűnügyi osztály főnökéről kijelentette például, hogy — hazudik.

Két ügyes kifutóleány azonnalra felvétetik a

„BRASSÓI LAPOK” kiadóhivatalába.

Mindig tovább a lejtőn lefelé...

Ahol a törvényt a hatóságok nem respektálják — Erzsébetvárosi csendélet

BRASSO. (A Brassói Lapok tudósítójától). F. hó 11-iki számunkban vázoltuk az erzsébetvárosi Issekutz-féle birtokon történt eseményeket, s a krónikás tollának újra végig kell szántania a papírt, hogy az azóta lejátszódott jeleneteket is megrögzítse a nyíl vanosság számára. Mert ezek az események a maguk elszigeteltségében is megdöbbentő képét tárják fel annak a rettenetes állapotnak, amelybe fajgyűlölet, politikai hatalmi törekvés, s örületes elvakultság sodorják az embereket mind tovább s tovább, lefelé a lejtőn, a melyen már nincs is és nem is lehet megállás...

A törvényes fórumok által két ízben is birtokba helyezett tulajdonosok tehetetlen elkeseredéssel voltak kénytelenek némán szemlélni, hogy az igazságszolgáltatás kimondott ítéleteinek konok semmibevevásával mint fosztja ki őket egy pár törvényt egyáltalán nem ismerő és tisztelni nem akaró egyén.

Szinte hallatlan dolog, hogy tulajdonosok maguk kérjenek zárlatot a saját birtokukra, mert hiszen zárlatot akkor szokás kérni, ha a tulajdonos megbízhatóságában kételkedni okunk van. De a jogtörténetben még nincs rá példa, hogy valaki a saját, törvényileg és jogilag birtokában levő ingatlanára, kérjen zárlatot, hogy illetéktelen egyének tolvajlásait és fosztogatásait megakadályozhassa. Más törvényes orvoslás már nem lévén hátra, az Issekutz birtok tulajdonosai benyújtották zár alá helyezési kérelmüket az erzsébetvárosi törvényszékhez, amely a kérelemnek helyet adva, a birtokot zár alá helyezte, zárgondnokul Gajzágó Salamon erzsébetvárosi kereskedőt rendelve ki.

A rendőrkapitány a törvény felett áll

A zárlatot fogana'osító bizottság a Lunán ép munkában találta Sancu városgazdát, aki Moldován primár rendeletéből rakatta és szállította a birtokosok törvényileg megállapított jogos tulajdonát képező sarjút. A bizottság lezárólván a birtokot, Sancu városgazda, aki a magyar uralom idején az erzsébetvárosi rendőrségnél volt alkalmazva, s így a törvényes eljárásokról és törvénytiszteltről bizonyos fogalommal bírt, a már felrakott két szekér sarjút azonnal lerakatta. A törvénynek megfelelő intézkedést azonban megzavarta s megváltoztatta egy rendőr, aki a rendőrkapitánynak: Jon Lupeannak azt a figyelmeztetést hozta a bizottság számára, hogy ne zavarják a munkát és a munkásokat, Sancu városgazdának pedig azt a parancsot adta a primár nevében, hogy a munkáit folytatni kell s a sarjút be kell hordani. S hogy a tények és események mennyire rávilágítanak a jelen szomorú és kilátástalan voltára, legjobban jellemzi az, hogy Sancu, az egykoron volt rendőr, visszaküldi a primár küldöncét azzal a megjegyzéssel, hogy a birtokot a törvényszék végzése alapján zár alá vették s új utasítást kér. A rendőr a bizottság előzékenyen átengedett kocsián hamar megjárja az utat s visszajön az új parancssal, hogy az összes sarjút be kell még az éj folyamán hordani. Ezt a parancsot a primár adta, akinek, mint volt ügyvédbojtárnak, a törvényeket ismernie, betartania, tisztelnie, s tudnia kellene, hogy az olyan büncselekményeknek, mint a zártörés, börtön a jutalma. Egész éjjel a tele hold mélázó fénysugarainak reszketésében, sűrűn járnak a szekerek, a lopott sarjuval, s az emberek suttogva mondják: Viszik az Issekutzék sarjút. Ejjel fél háromra bevégeződik a fosztogatás, azonban a birtoktesten nem maradt sarju. A primár diadala teljes, a sarju behordva, csak az öreg hold mosolyog hozzá valahogy nagy furán.

No, de nem maradtak csupán a sarjunál, ezt gondolni lehet, aki e derék embereket ismeri. A Komlósból Pop Nikulita tanár kb. 350 véka burgonyát vitetett el, míg kollégája: Muntean Jenő ismét 3 szekér sarjút a Hevesből.

Zártörés rendőri parancsra

S a törvénytelen fosztogatásoknak még círázatai is vannak, akár csak a jó nótának. Ha valaki nem akar vinni a földről, majd ráncba szedi a rendőrség az ilyen rakoncátlanokdót. Schiau subrevizor szeptember 15-én felhívja az Issekutzék felesét, Kont Sándort és Dumitru Joant, hogy a Komlósból szedjék ki a tököket. Nevezettek a törvényre hivatkozva, vonakodnak a zárlat alatt levő birtokba lépni, de a subrevizor hatalma segít ezen is. Elmegy a rendőrségre, s rendőri karhatalommal kényszeríti az illetőket, hogy gyűjtsék össze a tököket, s abból 120 drb.-ot elvisz a subrevizor, 120-at otthagy a két felesnek, akik azt természetesen a zárgondnok kezébe szolgáltatják. Milyen jó is a rendőri karhatalom az ilyen nemes és becsületes célok szolgálatában. S milyen jó, ha valakinek rendelkezésére áll. Mert az nem minden közönséges földi halandónak adatik meg, mint alább látni fogjuk.

Gajzágó Salamon zárgondnok jelentést tesz a törvényszéknek, hogy jogosulatlan egyének elhordják a tulajdonukat nem képező terményeket s kérte a törvényes intézkedések megtételét. A törvényszék utasította Lupean Jon rendőrkapitányt, hogy adjon a zárgondnoknak karhatalmat, ezt a rendelkezést azonban a rendőrkapitány nem teljesítette.

Természetes, hogy a zártörésért, s ezzel kapcsolatosan a hivatali kötelességek megszegéséért újra feljelentés ment a törvényszékhez. A vizsgálóbíró áttette az ügyet az ügyészhez, ez pedig a nyomozás megejtésével a rendőrséget bízta meg, tehát azt a hatósági szervet, a mely ellen részben a vád emeltett. Ennek a nyomozásnak az eredményét így aztán már egész nyugodtan várhatjuk.

A fogházor vasvillája

Hogy az ily gyönyörű példaadással elvett mag meg fogja teremni a maga gyümölcsét annai a néprétegnél, amely a dolgok komoly következményeit s egy-egy cselekedet horderejét megítélni nem tudja, az magától értetődő. Így történetet, de csak ezek alapján, hogy Issekutz Viktor egy Stingha nevű felesé az egyik földről egyszerűen hazavitte az egész termést, kijelentvén, hogy azt neki adták. Vagy egy más példa. Szentpétery Jenő, volt törvényszéki jegyző, sarjút behordani akarván, egyszerre csak odaállított egy fogházornek látszó alak, s a saját szekérére kezdte felhányni a sarjút Szentpétery tiltakozására a tolvaj kijelentette, hogy azt neki adták, s ha közelebb mer menni, belevágja a vasvillát. Így aztán egy szekérrel a gazda, egy szekérrel a tolvaj rakodott. Nemde irigylésre méltó szép idill?

Séráné engedélyt kap a zárgondnoktól paszulyszedésre. A jó példa hatása alatt egy kis krumplival is megrakodik. Istenem! hát ha nagy uraknak szabad, miért nem volna az a szegény embernek is? S lám a kis tolvaj rajtavesztését jól hangsúlyozza a példabeszéd. A kiásott holmi a zárgondnoknál maradt. De már nem történt baja (legalább egyelőre) Sancu Nacuinak, aki a még le nem kaszált Postarétre ráhajt 2 lovat, 19 marhát, 30 juhot legelni, mert neki ez úgy tetszett. Ez alkalommal ki is ment egy rendőr a zárgondnok megkeresése alapján, meg is nézte, hogy ott mi történik, aztán hazament, s a lovak, ökrök, és juhek legeltek tovább is vigan. Mert nemcsak a gazda szeme hizlalja a jószágot, de a polya legelő is.

Kinek kell félnie?

Menjünk-e még tovább? Moldován primár egy bizalmas beszélgetésben kijelenti: Vajjon nem fél-e Issekutz Viktor, hogy a felizgult tömeg agyonveri? Megnyugtathatjuk a primár urat, hogy nem fél. Es ha el kell mennie a külföld elé és ha a népszövetség után az egész művelt világgal meg kell ismertetnie — és ezt meg is kell, hogy tegye!

— hogy a törvény és igazság szent nevében mit követnek itt el álarcás egyének, akkor ne tessék megint irredenta hazugságokkal előállni, mert Nagyrománia meghurcolói nem az ugynevezett irredenták, hanem azok, akik politikai összeköttetésekben bízva, követnek el olyan dolgokat, amelyekből tán Terente is undorodnék.

Jorga Miklós, a kiváló történész és nagy politikus pár napja írta a Neamul Romanesc-ben: Meg kell ismernünk egymást, egymás mellett és egymásért kell dolgoznunk, s a közös munka elvégzése után is szeretnünk kell egymást! Milyen szép... frázisok! Megkérnök Jorga urat, hogy akár szünidei tanfolyamain, vagy azon kívül taníttassa meg az erzsébetvárosi kis és nagy potentátokat a törvénytiszteltről, eszükbe juttatván azt az uralkodót, aki tábornokának egy manap csekélységnek tetsző dolgot unszoló kérésére: «Hisz azt Felséged megleheti», így válaszolt: «Nem tehetem tábornok, nem tehetem pedig azért, mert a törvény még nálam is erősebb!» S aki így beszélt, az Sándor cár volt, a hatalmas autokrata. S győzze meg Jorga ur az összes fórumokat arról, hogy Nagyromániának igenis szüksége van valamire, az összes becsületes polgárok egyetértő munkájára, de főleg arról győzze meg, hogy nincs szüksége a politika révén büntetlenül maradó széna- és krumplitolvajokra.

Csak még egyet. Pop Nikulita tanár ur barátságosan közli Gajzágó zárgondnokkal, hogy ekor és ekkor ki akarja szedetni a murkot a birtokból, tehát legyen szíves és ne zavarja őt a munkájában. S még mondja valaki, hogy ezekben az emberekben nincs humor? De legyen majd a törvény előtt is! (Sept.)

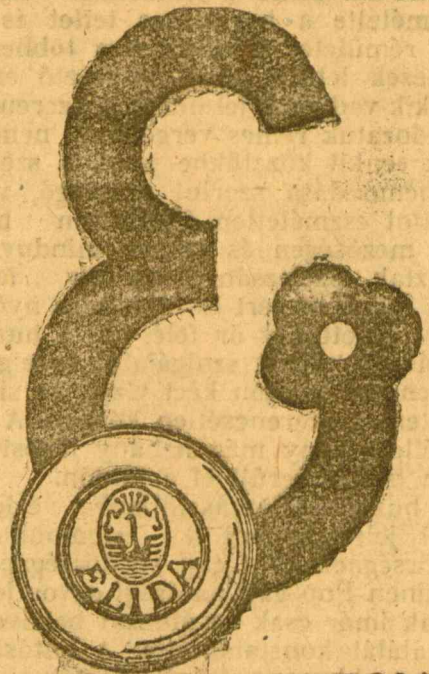
(*) Akar minőséget és árat illetően jól járni? Vásároljon a Klein József és Fia cégnél.

Szivattyuk és alkatrészek

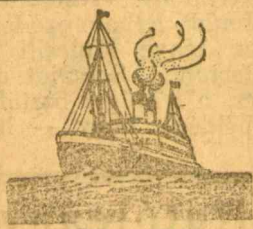
Garwenswerke, Wien,
gyártmányában

2084

KAMARYT & MEDER cégnél
BRASOV - TIMISOARA.

FÜRDŐSZAPPAN
világfőző

Rador (2)48

Dél-Amerikába utazik most az egész világ

COSULICH LINE

BUKUREȘTI, Calea Griviței 181. triesti hajóstársaság hajóin.

FIÓKOK: Timișoara Strada I. C. Bratianu 18. Arad Strada Emilianescu 40/a. Oradea-Mare Strada Sf. Ladislau 30. Cernăuți Strada Romana No. 14.

HIREK

Szerda, szeptember 24.

Katolikus naptár: M. Mária - Protestáns: Gerő. — Görög naptár: szeptember 11. Jóra vértanu.

A nap kel 6 óra 6 perckor, nyugszik 18 óra perckor.

Időjárás: Egyelőre meleg, növekvő felhőzettel.

A Brassói Lapok gyűjtése a zételaki tűzkárosultak részére

Erdély nemesen érző magyarsága bizonyosságot tett, hogy első szóra segítségére siet bajba jutott testvérek. Erdély minden közösségéből még ma is érkeznek hozzáink adományok a zételaki tűzkárosultak részére, azonban a tűzvész által sújtottak nyomora oly nagy, hogy még sok, nagyon sok pénzre van szükségünk enyhítésére és éppen ezért kérő szóval esedezünk mindenkihez, aki csak teheti, ne sajnálja adománya fedél nélkül maradt zételakiaktól.

Gyűjtőivűnkre ujabban adakoztak: Kézdivásárhelyi Takarékszövetkezet 1000 lej, a szászrégeni magyar diákság 600 lej, rendezett mulatsága jövedelme 600 lej, Fridlo Gyulafehérvár 200 lej, Triffer Sándor Belényesi, Dr. Strömpel István Balavásár, Ugron György Jánosbük, Egy olvasó Steierdorf, Koós Viktor Marosvásárhely, Grosszeck Károly Hátszeg, Dr. Kovács Antal Kézdivásárhely 100—100 lej, Pozsár János Majlát, Szócs János Biertan, Racz Irma Olasztelek 50 lej, Frölich Olivér Nagyvárad gyűjtése: Frölich 60 lej, Népszövetségi Hiteletintézet 150 lej, Hangya, Cságyi Géza, Hegedűs Farkas 40—40 lej, Dr. Medvig 30 lej, Kat. Népszövetség, Mayz Sándor, Páncs János, Zboray Gyula, Havranek János, Bartsch János, Kocsis János, Juhász Rezső, Tóth Rezső, Frankó István, Bányai István, Kuti József, Klitus József, N. N., N. N., N. N., Tóth László, Frölich Olivér 20—20 lej, Korom Mihály 15 lej, Száva Antal, Banczik Sándor, Bartha Sándor, Kerbutz József 10—10 lej, Szabó János, Cseh Lajos, N. N. 5—5 lej. Eddigi gyűjtésünk összege 23,683 lej. Mai gyűjtésünk összege 3360 lej. Összesen 27,043 lej. További adományokat szívesen fogad és hírlápolg nyugtáz a Br. L. kiadóhivatala.

— A debreceni Tisza emlékünnepe. Debrecenből jelentik: A debreceni 2. honvédszázezred tegnapi ünnepélyén Tisza István gr és az ezred hősi halottainak emlékét ünnepelték. Az ünnepélyen a kormányzó képviselőiben József Ferenc királyi herceg, a belügyminiszter és katonái, valamint politikai képviselők jelentek meg. Az ünnepély a lakótelepben berendezett Tisza-szobor felavatásával kezdődött és a kaszánya udvarán folytatódott.

— Szabadlábba helyezték az ujbessenyői lövészeket. Temesvárról jelentik: Megirtuk, hogy az irredentizmussal vádolt ujbessenyői lövészek küldöttsége felkereste Galvanescu tábornokot és arra kérte, hogy a letartóztatott embereket helyezze szabadlábba. A megérkezéstől és igazságszeretettől ismert tábornok Buziásról hazatérve, intézkedett, hogy a lövészeket helyezték szabadlábba, ami szombaton meg is történt. A tábornok kijelentette, hogy az ügyről nem tesz jelentést, Nagyszebenbe, mert nem lát olyan okot, amely a további eljárást szükségessé tenné.

— Csalással vádolt vasutasok. Az érdeklődők a hírnökkel kapcsolatban annak megállapítására kérnek bennünket, hogy ebben az ügyben csak Kónya Kálmán és Bányai Árpád az elsőrendű vádlottak, a többiek, — Cseh Károly, Buzna Sándor és Szász Imre, hogy egy hivatalban dolgozván a vádlottak, csak azon a címen kerülnek az ügybe, hogy illetékes hatóságuk szerint tudniok kellett a csalásról. Ők egyébként má is régi beosztásukban dolgoznak a vasutnál és ma is vasutasok.

— Nem árultak Marosvásárhelyen hamisított borokat. Marosvásárhelyről jelentik: A kolozsvári vegyvizsgáló állomás által hamisított deklarált borokat a bukaresti vegyvizsgáló tisztának találta, aminek következtében a királyi törvényszék egészségügyekben ítélkező tanácsa a három kereskedő lefoglalt bor mennyiségét feloldotta a zárlat alól. Azok a kereskedők, akiknek borait még nem oldották fel s emiatt nagy károkat szenvedtek, mint hírlík, kártérítési pert indítanak a város ellen.

— Egy brassói származású fogtechnikus öngyilkossága. Budapestről jelentik: Borzalmas módon vetett véget életének egy Brassóból Budapestre származott fogtechnikus nő. Elhírt Hedvig harminchárom éves fogtechnikus nő tegnap délután egy észrevétlen pillanatban felvágta ereit, azonban még idejekorán észrevették tettét és beállították az Erőss-utcai szanatóriumba. A szanatóriumban amíg megnyugodott volna, de óra tájban azonban hírtelen felrántotta másodikemeleti ablakának ablakát és dacára a jelenlevő apóknak, az uccára vetette magát, ahol szörnyen meghalt.

— Két nyílttéri nyilatkozat. Lapunk augusztus hó 7-iki számában egy korondi tudósítás beszámolt azokról a szomorú tényekről, melyek az ottani római katolikus iskola bezáratása körül lejajlottak. Az ezen ügyben erősen érdekelt Szabó Dénes közszégi jegyző és Keserő Lajos tanító egy-egy nyilatkozattal igyekeztek nem annyira a saját, mint inkább más valakiknek. (akiknek a kegyeit keresik) szereplését szépíteni és közben meg nem engedni a sértő kifejezésekkel is megpróbálkoztak dobálózni. Mi a nem egyszerűen cáfoló, hanem »magasabb kegyek« elnyerése érdekében provokáló hangú nyilatkozatot nem közöltük le, mert egyfelől nem akartunk a nyilatkozókra nézve nem kellemes polemikára okot és alkalmat szolgáltatni, másfelől, mert a beküldött nyilatkozatok nem felelnek meg egy, komoly és tárgyilagos helyreigazítás követelményeinek. Ezt a nyilatkozó uraknak meg is írtuk. Ezek után mindenki azt várta volna, hogy, ha a nyilatkozó uraknak jogilag is, ténybelileg is rendben van a szónájuk, az 1914. XIV. t. c. 20 és 21 szakaszaiban biztosított jogukkal élve bírői úton fogják szorgalmazni nyilatkozataik közzétételét. E helyett a Keleti Újság nyílttérhez fordultak és ott kerestek és találtak helyet és alkalmat a korondi katolikus iskolával történt jogtalanság »érthető indokokból« való szépítgetésére. Ezekkel a nyílttéri felkiáltásokkal és szerencsén mosdatási kísérletekkel aligha tisztázták a saját és fogadatlan prókátoroként védelmükbe vett »intéző körök« szereplését. Keserő ur pedig annak kijelentésével, hogy kilép olvasóink táborából, nem riasztott el attól, hogy a felekezeti iskolák érdekeit ezentul is bátran védjük és nyílt vagy alattomos ellenségeinkkel férfiasan szembeszálljunk.

— Gyilkosság Ploesti-ben. Ploesti-ből jelentik: Titokzatos gyilkosság foglalkoztatja pár nap óta a ploesti-i rendőrséget. Az áldozat egy Manuchian György nevű fiatal ékszerész, akit tegnapelőtt reggel négy óra tájban egy elhagyott ucca egyik házának udvarán találtak meg a járőrök fején egy óriási sebbel. A holttestre szörvagy nagymennyiségű ékszeret találtak, amelyeknek értéke felül van a százezer lejen. A nyomozás során megállapították, hogy a megelőző este Manuchian egy borbélyüzletben volt, ahol azt mondta, hogy szépen borotválják meg, mert találkája lesz. Kilenc óra tájban egy nővel látták együtt. A rendőrség a reászort ékszerekből azt gyanítja, hogy az ékszerészt bosszúból, vagy féltékenységből gyilkolták meg.

— Kirabolták a mozgópostakocsit. Bukarestből jelentik tudósítónk: Vakmerő lopást követtek el tegnap éjjel a nagyvárad —bukaresti vonat postakocsijában. A rablók felmásztak a kocsi tetejére, egy nagy darabot kifűrészeltek belőle, s több nagy értékű csomagot kiemelve a nyíláson, elmenekültek. A kezelőtiszt a vonat zugása miatt nem hallotta meg a rablók munkáját, s csak a csomagok revíziójánál vet te észre a vakmerő rablást.

— Ötszázezer lejes kártérítési per. Marosvásárhelyről jelentik: Petroianu regátsbeli ezredes üzleti összeköttetésben állott a marosvásárhelyi Mesticz-céggel, amelynek megállapodás értelmében több száz vagon fát kellett volna leszállítani az ezredes kérésére. Mivel azonban az ezredes nem teljesítette az előleges fizetéseket, a cég beszüntette a szállítást, mire Petroianu ezredes ötszázezer lej erejéig kártérítési pert indított Mesticzek ellen. A pert elsőfokon meg is nyerte az ezredes, a bíróság azonban most helyt adott Mesticzek jogi érvelésének és keresetével elutasította Petroianut.

— Kolozsváron egyoldaluan állapítják meg a városi adót. Kolozsvári tudósítónk jelenti: Megirtuk már, hogy Kolozsváron a városi tanács az üzletberek után 20—30 százalékos adót vet ki a kereskedőkre városi adó címen. A Brassói Lapok kolozsvári munkatársa az adókiivetés mai állásáról érdeklődött az adókiivetési bizottságnál, ahol azt a választ kapta, hogy a bizottság már egy hónapja ül együtt, de kilencezer kereskedőből eddig csak három jelentkezett. A kereskedőknek ez a nemtörődömsége arra indította a bizottságot, hogy a jövő héttől kezdve sorra járják az üzleteket és mindenütt egyoldaluan állapítják meg az adó összegét, de ezenfelül meg körülbelül kétezer lej büntetést is kiírnak.

— A bukaresti kereskedőegyesület az uzsoratorvény megszüntetéséért. A kereskedő egyesület tegnap gyűlést tartott, amelyen több felszólalás után elhatározták, hogy kérni fogják a kormánytól az uzsoratorvény és a forgalmi adó megszüntetését, az üzletek elővételi jogának 10 évre való biztosítását és a kereskedelmi és iparkamarák autonómiájának helyreállítását.

— Vasárnap népgyűlést kellett volna tartania Brassó munkásságának. A brassói Kerületi Munkásszakszervezeti Tanács tegnap, vasárnapra szakszervezeti népgyűlést akart összehívni. A népgyűlést azonban nem lehetett megtartani, mert a belügyi kormány annak megtartását nem engedélyezte.

— Milliósokat érő bál belépőben ravatalozták fel Eva May filmszínésznőt. Bécsből jelentik: Badenben, ahol Eva May filmszínésznő főbelőtte magát, a köztemető halottas-házában nyitott ércoporsóban tették ravatalra a holttestet és a közönség, különösen a nők, ezrével tödult a gyászházba, mert híre futott, hogy pompás toalettbbe öltöztették a ragyogó szépségű filmszínésznőt és ráadták prémies felöltőjét is, amelyet nemrég vásárolt 36.000 dollárért. Így akarták elhamvasztani, de valószínűleg hozzátartozói kívánták, hogy a bál belépőt kiméeljék meg az enyészettől, mert közvetlenül a koporsó lezárása előtt a drága felöltőt levették a holttestről.

— Helfferich özvegye kártérítési pert indított a svájci vasutak ellen. Zürichből jelentik: A Bellinzonában megjelenő »Dovere« című lap írja, hogy Helfferich özvegye hétmillió arahymárka kártérítést követel a szövetségi vasutaktól, mert férje vasuti szerencsétlenségnek lett áldozata. A szövetségi vasutak vezetősége visszautasította a követelést, mert eddig még sohasem fizetett 230.000 franknál nagyobb kárpótlást, mire az özvegy megindította a pert.

— Rablóvilág Bukarest mellett. Bukarestből jelentik: A főváros környékén az utóbbi időben valóságos rablóvilág keletkezett. Békés utasokat, falusi gazdákat rabolnak ki, most pedig azzal próbálkoztak meg, hogy a fővárostól nem messze fekvő Barzesti nevű birtokon a mezőn fekvő gabonát elvigyék és elszállítsák. A két szekérrel érkezett hat rablót azonban észrevették Csikós András és testvére éjjeli őrök. Mikor a rablók az őrök közeledni látták, revolvereikből többször rájuk lőttek, de golyók célt tévesztettek, majd szekereikre ülve, elhajtattak. Csikós András sértes puskájából utánuk lőtt és sikerült egyiküket fején találnia, úgy, hogy az a szekerről leesett. A többiek elmenekültek. A sebesültet beállították egy bukaresti kórházba, s vallomása alapján a rendőrség nyomoz a többi rabló után.

— Gyanús orosz hajók a török partokon. Pár nappal ezelőtt egy török titkosrendőri készütség szállott ki a Bosporus északi bejáratánál. Megbízatásuk egyelőre teljesen titokban maradt, míg most a bulgár lapokból kiderül, hogy egy orosz gőzhajó látogatta meg nemrégiben a török kikötőket, ahol nagymennyiségű fegyvert és robbanószert szállított partra, majd a bulgár partot érintette és ott mintegy hat tonna fegyvert és muniációt raktak le. A török bizottság kutatást rendezett egy gyanús hajón és hatalmas mennyiségű fegyvert és robbanószert szállító személyzetét azonnal letartóztatták. A török hatóságok azt hiszik, hogy a fegyvereket a szovjet a bulgár kommunistáknak szánta.

(x) Orth György — maradt. Orth György a legújabb hírek szerint mégis Budapesten marad és továbbra is az MTK-ban fog játszani, de mellékesen sportüzletet nyit a Nagy-köruton.

— Kártérítési per a vasut ellen az aradi szerencsétlenség miatt. Aradi tudósítónk jelenti: Tegnap érkeztek Aradra a vasuti katasztrófa áldozatának, Asztalos Józsefnek hozzátartozói. Ma délelőtt az elhunyt testvéröccse felkereste a vasut-igazgatóságot, ahol bejelentette, hogy a család kártérítési igénnyel lép fel a CFR. ellen. A kerületi igazgatóságnál kijelentették, hogy Pop Oktávián igazgató nincs idehaza és távollétében nem tárgyalhatnak a kártérítésről. Az egészségügyi hatóságok figyelmeztették a családot, hogy intézkedjék a holttest elszállítására, de a család nem rendelkezik az összeggel, a mibe az elszállítás kerül. A hulla állomási való szállítása és a koporsó 24.000 lejbe kerül, melynek előlegezését a család a vasutigazgatóságtól kérte a kártérítési összegből előlegül. Ezt azonban a fenti okból szintén megtagadták. A család most 24 órai halasztást kért a holttest elszállítására.

— A bányai reformátusok gyűlése. A bányai református egyházmegyei körzet szerdán Resicán közgyűlést fog tartani Szabolcska Mihály, esperes elnöke alatt. Nagy Károly, erdélyi református püspök is kilátásba helyezte megjelenését, most azonban arról értesítette az elnökséget, hogy soronkívüli elfoglaltsága miatt a gyűlésen nem vehet részt. Előző nap este családi jellegű műsoros estély lesz, melyen Szabolcska Mihály, Nemes Elemér igazfaluai, Zöld Mihály, végvári, Keresztes József resicai, Szabolcska László temesvári lelkészek fognak közreműködni. A közgyűlés a többiek között az iskolaügyi és földreform terén felmerült sérelmeket fogja tárgyalni. A Bányában a törvény által előírt földmennyiséget csak három egyház kapta meg, másik hét parochia kapott valamiképp, míg tizenkettő nem kapott semmit.

— A rendőrség ismételt felkéri Moor Zsigmondot, akinek jelenlegi tartózkodási helye ismeretlen, hogy jelenjék meg a brassói államrendőrség prefektusánál.

(*) A Klein József és Fia cég árai — versenyárak.

— Az I. O. G. T. rend brassói III. sz. »Egyetértés« páholya szerdán este 8 órakor a ref. tanácsteremben (Otvös-ucca 3.) nyilvános ülést tart, melyre az egyesület a szíves érdeklődőket ezúton meghívja.

— Tanintézetek, tanárok, tanítók, tanulók bármely tankönyvet nálam jutányos áron megrendelhet. Keszey Albert könyvkereskedésében, Cluj-Kolozsvár. 5849

Tökéletes szabásu raglánok csak NEUMANN-nál.

(*) Orvosi hír. Dr. Nagy László orvos rendelőjét Árvaház-uccából Hentes-ucca 6. szám alá helyezte át. Fogad: Bel, bejáró-sebész és vér (nemi) betegségeket. d. e. 10—1 és d. u. 3—4-ig. 2100

— Apollo Mozgó. Potasch és Perlmuter című film a tegnapi bemutatón óriási tetszést keltett. E film Bukarestben három hónap volt műsoron és elbűvölte a nézőket. Akik egy kellemes estét akar magának szerezni, nézze meg e filmet. Ezt megelőzi: az éjfél betörő, vigjáték.

(*) Jó minőségű áruk és meglepően olcsó áruk jellemzik a Klein József és Fia cég végeladását.

A gólkirály. Futball-regény. Irta: Pánczél Lajos. Ára 35 lej. Megrendelhető a „Brassói Lapok” könyvosztályától Brassó, Kapu-u. 64-66.

— Szabásmintás divatlapok legújabb számai megérkeztek a Brassói Lapok könyvosztályába. Record 10 sz. 430 lej. A legújabb divat 9 sz. 30 lej. Perfect Mode 26 sz. 40 lej. Postai megrendeléseket azonnal elintézzük.

— Modern Mozgó. Ma fut utóljára »Ő és föld között« című rendkívül szellemes és mulatságos film. A hét műsorát a »Szerelmek tragédiája« reprize uralja. Mia May, Emil Jannings, Erika Glasner, Wladimir Gaidorov játéka és feledhetetlen alakításai most is a bemutató erejével fognak hatni. Két rész egyszerre lesz vetítve.

IRODALOM, MŰVÉSZET

Színházi élet Székelyudvarhelyen.

Az utolsó színházi jelentés óta eltelt két hét alatt a sikereknek egész sorozatát aratták Fehér Imre színházigazgató és társulatának ambiciózus tagjai. Elég e tekintetben csak az Antónia, Vén gazember, Hazudik a muzsikaszó, Tetemrehívás, Süt a nap, Mézeskalács és Vasgyáros című darabokra utalnunk, melyek mindegyike szokatlanul nagy és általános sikert aratott. Örömmel állapítható meg, hogy a közönség, a komoly idők jellemző jelenségeként inkább vonzódik manapság a komoly, érdelem nemeseítő és megfelelő szellemi táplálékot nyújtó prózai darabok felé. A könnyű lélegzetű operetteknek is megvan ugyan a különbségük, de különösebb vonzerőt ezek már nem gyakorolnak. Sikert e téren Hazudik a muzsikaszó, Szép asszony kocsisa és a Három grácia című operett ért el szintén zsufozt ház előtt.

A társulat tagjait illetően az általánosan kialakult egyöntetű vélemény szerint Görög Olga vezet a nők közül, szép és értelmes játékaival, kellemesen érvényesülő és könnyen csendülő, színező és nagy terjedelmű hangjával s grációzus megjelenésével. Minden tekintetben vele egyrangú partnere Ross Jenő, aki a prózai darabokban is derekasan megállja a helyét, Fehér Imrével együtt, aki tökéletes ábrázolásával mindenkor művészi légkört teremt maga körül. Rossné Farkas Ida az Antónia szerepében, Vén gazemberben, de legfőképpen a Tetemrehívásban excellált. Kivülre a közönség kedvence Fekete Rózsi szubrett, Gaál Sanyinak humora kifogástalan, Fekete Rózsival együtt ő könyveli el a legtöbb tapsot. A zsáner figurák eleven kreálói Tóth Böske és az originális játéku Légrady Pál, Szabados Árpád kiváló jellemzője; művésziessé alakít és rendez. O a társulat lelke. Tarnay József jó intrikus. Kisebb szerepekben sok jót és szépet produkáltak Boross Mancsi, Keresztessy Mici, Somogyiné és Somogyi. továbbá Zsom-bori és a kar. Szász József

— Puskin századik születésnapja. Oroszországban most ünneplik Puskin születésének századik évfordulóját. Egyidejűleg jelentik Borovicsból, a niszinovgorodi kerület egyik kis falujából, hogy tíz kiadatlan Puskin kéziratot találtak, az ottani volt földesur levéltárában. Őt francia, öt orosz nyelven van írva. Vannak köztük Napoleont dicsőítő költemények és forradalmi jellegű katonadalok is.

— Siegmund Egon az ismert brassói zongorista szombaton folyó hó 27-én fogja megtartani zongoraestélyét gyönyörűen összeállított műsorral: Bach-Bussoni, Beethoven, Reger, Chopin és Liszt. Jegyek a Klingsor hangversenyirodánál.

TANÜGY

E rovatunk díjtalanul rendelkezésére áll minden magyar tannyelvű iskolának.

— Beiratkozás az iskolába. A brassói magyar ev. egyházközség VI. osztályu el. iskolájába minden nap délelőtt be lehet iratkozni. Az igazgatóság fölkeri tehát az érdeelt szülőket, hogy gyermeküket irassák be. A tanítás folyó hó 22-én, hétfőn délelőtt 8 órakor megkezdődött. Beiratkozni lehet a lelkészi irodában (Lópiac 34. sz. alatt).

Perfekt magyar gyors- és gépirónő

csakis elsőrangú, teljesen perfekt gyors és szorgalmas munkaerők adják be ajánlataikat pontos adatokkal és a fizetési igények megjelölésével „Allandó 6466” jellegre a kiadókba.

Román és német nyelvtudással bírók előnyben részesülnek. — Perfekt gyors-írás feltétlenül megkívántatik.

KAVIAR A LEGJOBB HETILAP

SPORT

A Károly-serleg versenyek

A Camp nyerte meg a Károly-serleget

Nyolc egyesület részvételével és 6000 nézővel zajlottak le a Károly-serleg-nyerők a brassói kerület rendezésében az aradi iskola gyönyörű fekvésű és nagyszerűben tartott stadionján. A futópályának a lyi versenyeken konstataált esésén javítottamennyiben a kettőszáz méteres egyenlőly emelkedéséből mintegy 80 cm-t vágta bár így is a 100 és 200 méteres távok kb. 25 cm-es esés által egyszázméteren további százméteren egyenesben szintén cm-rel befolyásolva vannak. Az elért időeredmények még így is szépek, amenny száz méternél kb. 0.4 mp és kettőszáz méternél 0.9 mp-t hozzákalkulálunk. A többi mot megfelelően nyitott terepen tartott meg és az eredmények igen jók. Störzbach 675 cm-el rekordot állított fel távugrásban verseny hősei Scarneciu a Brasoviából Barabás a Camp-ból. Mindkét atléta a kaja elsősorban járult hozzá egyesületéhez. Kiemelendő a küzdelmekből Scarneciu és Korom küzdelme a 400 méteres távkorom 120 méteren lehuzza Scarneciut, egy távon futnak kb. 320 méterig, Scarneciu kiugrik és 8 méterrel fölényveri Koromot. Szép volt a diszkoszvetésben az ország három e nembeli legjobb letája találkozott és amely találkozás biztos és fölényes győzelmével végződött verseny maga rendezés és idő tekintetében nagyszerűen sikerült, csak az ötezer méter távfutásnál volt erős szél, amely a műhirtelen jött, oly hirtelen meg is szűnt.

Részletes eredmények:

110 m. gátfutás öt induló. I. Scarneciu Brasovia 18.3 mp. II. Barabás, Camp, Radulescu, Brasovia.

1500 méteres síkfutás 10 induló I. Camp, 4 p 35 mp. II. Pletea Brasovia, Cristescu Coltea.

100 méteres síkfutás 12 induló. I. Scarneciu Brasovia. II. Schusztar Brasovia, Virgil Stadiu Roman.

Magasugrás helyből. 8 induló. I. Alh Olympia Brassó, 135 cm. II. Constantin St. R. 135 cm. III. Thiess Olympia Bras 125 cm.

400 méteres síkfutás. 10 induló. I. Scarneciu Brasovia 55.1 mp. II. Korom, Camp. III. Dimitrescu Sp. St.

Kalapácsdobás. 6 induló. I. Stanciu Camp 28.50 cm. II. Virgil St R, 23.60 Podvercsek Camp 21.05 m.

Távugrás helyből. 7 induló. I. Barabás Camp 286 cm. II. Scarneciu Brasovia 272 cm. III. Podvercsek Camp 272.

Gerelyvetés. 9 induló. I. Schusztar Brasovia 43.10 m. II. Podekl Olympia Bras 42.00. III. Medeleanu 40.32 m.

Rudugrás. 5 induló. I. Barabás, Caré A 280 cm. II. Copony Olympia 270 cm. Titz Olympia 250 cm.

Olympia staféta öt induló I. Camp 42.2 mp. 8 méterrel nyerve. II; Brasov III. Stadiu Roman.

200 m. 7 induló, I. Scarneciu, Brasov 22.2 mp. II. Korom Camp, III. Virgil Stadiu Roman.

Távugrás 9 induló I. Störzbach Olympia Bukarest, rekord 675 cm. II. Barabás Camp, III. Schlandt O. Brassó 609 cm.

400 méteres gát. I. Scarneciu Brasov 1 p 8 mp. II. Tint Coltea.

Gránátdobás 9 induló I. Podvercsek Camp 67 m 17.5 cm. II. Podekl Olympia Brassó 66.83 m. III. Medeleanu Brasov 66.43 m. (68.31).

5000 méteres síkfutás 13 induló, I. Scarneciu Camp 17 p 17.2 mp. II. Cristescu Coltea, III. Manole Brasovia.

Súlydobás 10 induló, I. Pop Zorila 11.75 m. (11.93). II. Podvercsek Camp 10.55 m. III. Virgil St. R. 10.45.

4x100 méteres staféta. I. Camp 1. II. Olympia, III. Brasovia, mindhárom versenyző egy méteres távon belül ért a célba.

Magasugrás 5 induló, I. Barabás Camp 160 cm. II. Thiess Olympia Brassó, 160 cm. III. Störzbach Olympia Bukarest 160 cm.

Diszkoszvetés 8 induló, I. Dávid K. 38.48 m. II. Pop Zorila Coltea 40.16 m. III. Scarneciu Camp.

Hármasugrás. I. Störzbach Olympia Bukarest 12.82 m. II. Schlandt Olympia Brasov 12.04 m. III. Barabás Camp. 11.65 m.

A versenyben résztvevő nyolc egyesület elért eredményeiről a következő száma

MOTOROK

Szivógáz 30, 40, 70 HP
Benzin 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18 és 20 HP
Nyersolaj 10, 14, 18 és 20 HP
Diesel 40 és 45 HP

GŐZGÉPEK

Félstabil 30, 40 és 70 HP
Compoundstabil 50, 70 és 80 HP.

Az összes gépek gyárilag javítva azonnal szállíthatók, kedvező ár mellett.

Kérjen árajánlatot!

Friedrich Testvérek, Timisoara.

adnak: I. a serlegnyertes Camp, 9 első (1. és 4. harmadik) helyel, II. Bra első (4. második és 5. harmadik) helyel, III. Olympia Bukarest 2 első (1. harmadik), V. Coltea 1 első (3. és 1. harmadik), VI. Kac 1 első, adiu Roman (2. második és 4. harmadik), III. Sportul Studentesc (1. harmadik). A verseny szabályai szerint csak az első véteik figyelembe.

A verseny végetével Badescu ezredes szónoklatban üdvözölte a rendező kerület nevében a győztes egyesületet összes résztvevő versenyzőket.

F. S. S. R. labdarugó szakosztálya központjának általános szabályai hiteles magyar nyelven megjelent és kapható a Brassói Lapok irodájában. Minden futballal foglalkozó emellől olvassa ezt a könyvet. Ára 20— lej.

Budapesti labdarugó eredmények

Hargita—Ivria 1:0 (1:0). Bajnoki mérkőzés. Hargita csapata a mérkőzésen a Hargitáról elterjedt hírek szerint élvezetes, szép játékot vártak. Hargita nagyon jó emberanyaggal rendelkezett, azonban hiányzik belőlük az igazi rugóprecíz összjáték és az egységesség, hiszen csatársora volt tévovázó. Csak egy mérkőzésen játszik, támadásaiban nincs változatosság. A védelem sokkal jobb, mint a támadás. Löbl kapus az Ivria tehetetlen volt, mert nem tudta képességeit megmutatni. Az Ivria rendszertelenül játszik, mert embere Icsu centerhalf, azonkívül még Goldstein.

A mérkőzés folyamata alatt általában a Hargita főlényben, támadásait azonban nem tudta érvényesíteni, vagy a gólképes csatárok rontják el a gólhelyzeteket. A félidő második percében erős Hargita támadás, Göllner megugrik, lövése kapufáról visszsa, a résenálló balösszekötő Binócsa tehetetlen gólt lő. A gól után erős támadások, a Hargitát leszorítják, de a Hargita elérni nem tudnak. A félidő közepén ismét Hargita főlény végig. A félidő elején ismét Ivria támadások, a Hargita felnyomul és főlényét csak a Hargita támadásai eredménytelenek maradtak, mert a csatárok tévovázó, vagy kapu előtt. Mezőnyjátékkal ér véget a mérkőzés. Biró Suciu.

FTC—Ivria ifj. 1:0 (1:0). Biró Suciu.

Bajnoki sorsolások szerint megkezdődött a bajnoki mérkőzések, azonban a kiírás három bajnoki helyett csak a városi mérkőzések tartották meg a

Viktória—KMTÉ 3:0 (1:0) mérkőzést, A Bonciocat, Guga és Hatiegan lőtték. A CFR pályán két órákor Haggibbor—CFR mérkőzésnek kellett volna lezajlani, míg négy órákor a Viktória—KMTÉ mérkőzésnek. A pályatulajdonos a mérkőzések megtartása sorrendjének megváltoztatását kérte, amibe a kerület egyezett bele. A Haggibbor megjelent a pályán és mivel a szabály által előírt 20 perc várakozási idő alatt a CFR nem jelent meg, a mérkőzést lefújta. A

Viktória—KKASE 2:1 (2:1) eredményű mérkőzést barátságos mérkőzésként játszottak, mivel Nagy Lajos kiküldött bíró nem engedte meg idejekorán s helyette azt Groza vezette. Durva mérkőzés, a Victoriából két, a KKASE-ből egy játékos kiállítottak ki.

FTC—TAC 1:0 (0:0).

A mérkőzés érdekessége a nyitáscsúszánál volt. A játék előtt az FTC-t Vlad Ionescu szövetségi enő és Suciu kerületi kapitány üdvözölték és csokrot adtak át neki, majd a TAC nyújtott egy sefymzást a FTC-nek. Az üdvözlésre az FTC intőzője ment. Az FTC a következő összeállításban játszott: Amsel—Rupprich I., Natkovics, Kawaewy—Heger, Gang, Domina, Szalay. Az első félidő elején erős támadás, de azután az FTC nyugodt, a Hargita menő támadásai dominálnak, a TAC darabos, de lelkes védelme ment. A Hargita kapus kitűnően védett sok támadást, csak helyel-közeli jut támadáshoz. A második félidő általában az FTC főlényben volt, a második félidőben a TAC erősen támadt, ami az FTC-t felvillanyozza. A nyolcadik percben Domina husz méterről védhe-

tetlen gólt lő a közönség óriási ünneplése között. Gól után mindenki a TAC visszaesését várja, de ez csak most kezd igazán játszani, csak a véletlen akadályozza meg, hogy a gólt ki nem egyenlíti. Ansel kitűnő védekező azonban ezt megakadályozza. Az utolsó tíz percet a TAC főlénye jellemzi. A Kinizsivel való hétfői meccs a vendégek elutazása miatt elmaradt.

Nagyvárad.

Nac—Törekvés 2:1 (1:1) Lezajlott a nagyváradi football derby, melyből ez alkalommal a Nac került ki győztesnek, eldöntlen félidő után 2:1 arányban győzve. A mérkőzést Winkle kolozsvári bíró vezette.

Sepsiszentgyörgy.

BMTE—Concordia 1:0 (1:0). Barátságos mérkőzés, melyet a BMTE 1:0 eredménnyel nyert meg. A Concordia, sokszor tulerélyes játéka dacára, nem tudta a kapott gólt ki egyenlíteni.

Külföldi eredmények

Budapest.

Magyarország—Németország válogatott 4:1 (2:0). Az álló-úti pályán 50 ezer néző előtt lefolyt mérkőzés a magyarok nagy gólarányú győzelmével végződött. A magyar válogatott ugyanazzal az összeállítással szerepelt, mint annak idején az osztrák válogatottal szemben. Csak Pataki helyett játszott Szentmiklóssy. A németek a következő csapatot állították a magyarokkal szembe: Stuhlau—Roller, Popp—Schmidt, Kalb, Lang—Sutor, Berdle, Hochgegang, Horder, Strohl. Az első félidő változatos mezőnyjátékkal indul meg. A huszonkilencedik percben Zsák rosszul lett miatt kiáll, helyébe Fischer tartalékkapus áll a kapuba. A 32 percben Szentmiklóssy megszökik, a védelmet és a kapust kicselezve, védhetetlen gólt lő. A negyvenkettedik percben Rokken előreadott labdáját Popp hátrvéd a kapusnak továbbítja, de az a kissé erős labdát beengedi. A második félidőben erős magyar főlény. Már az ötödik percben gólt lő Takács. A góltól felvillanyozott németek felnyomulnak és a nyolcadik percben Horder gólt lő. Gól után a németek technikai főlénye domborodik ki, azonban a magyar védelem mindent ment. A negyvenedik percben a magyar csatársor lerohan, Orth beadásából Takács a negyedik gólt rugja. Biró Retschury (Bécs). A mérkőzés előtt

Budapest másodosztályu — Stájerország válogatott 3:0 (1:0) eredménnyel végződött.

Budapest. Vasárnap mérkőztek a magyar és német boxolók a következő eredménnyel: Bantam súlyban Erdős (MTK) Dorn golden (Köln), mérkőzés eldöntetlen. Pehely súlyban Neftzer (München) győz Vörös (Lapterjesztő) ellen. Könnyűsúlyban Eckhardt (Hamburg) győz Schreiber (Spárta) ellen. Welter-súlyban Müller (Köln) győz Székely (Spárta) ellen. Középsúlyban Niecke (Hamburg) győz Osztermann (3. kerület) ellen. Kisnehézsúlyban Nispel (Hamburg) győz Franck (TTC) ellen. A két nemzet közti mérkőzést tehát a németek nyerték meg 11—3 arányban.

(x) Új lendületre kapott a magyar atlétika. Vasárnap zajlott le a margitszigeti pályán az atlétikai csapatbajnokságok és a vidéki kerületi versenyek, amelyeken három országos és két ifjúsági 18-uj kerületi rekordot állítottak fel. Részletes eredmények: 4x100 méteres ifjúsági staféta bajnokság. Első Mac 45.1 mp. Ifjúsági rekord. 4x100 méteres senior staféta bajnokság. Első KAOE 43.1 mp. Országos rekord. 4x1500 méteres staféta bajnokság. Első Mac 17 p 13 mp. Országos rekord. 4x1000 m. ifjúsági staféta bajnokság. Első MTK 11 p 24.6 mp. 5000 méteres csapatverseny. bajnokság. Első MAC 26 ponttal. Egyénileg első Kulcsár (Máv.) 16 p 09.5 mp. 4x400 méteres staféta bajnokság. Első 3 p 36.2 mp. Ifjúsági rekord 4x400 méteres senior staféta bajnokság. Első KAOE 3 p 25.8 mp. Országos rekord: A kerületi propagandaversenyek főbb eredményei: 800 méteres síkfutás. 1. Ipolyi (Északnyugati kerület) 2 p 05.4 mp. Kerületi rekord. Súlydobás: 1. Molnár (Észak) 1255 cm. Távolugrás, 1. Buchmann (Pestvidék), 650 cm. Kerületi rekord. 5000 méteres síkfutás. 1. Gyulai. (Kelet) 16 p 25 mp. Kerületi rekord. 100 méteres síkfutás. 1. Földesi (Északnyugat) 11.7 mp. Magasugrás Orbán (Dél) 178 cm. 400 méteres síkfutás. 1. Szántó (Kelet) 53(mp. Kerületi rekord. 1500 méteres síkfutás. Csekély (Pestvidék) 4 p 23.3 mp. Diszkoszvetés. 1. Marvalics (Délnyugat) 4277 cm. Kerületi rekord. Olympiai staféta. 1. Dél 3 p 49.5 mp. Kerületi rekord. Pontverseny győztese Dél 48 ponttal.

KÖZGAZDASÁG

A MAI PÉNZPIAC

Hétfő, szeptember 22.

A világpiacon lényegtelen hullámozás folyik.

A belföldi piacon ma reggel 37.90 lejes svájci frank alapon indult a piac, forgalomban azonban alig kerül valami áru. Később ez is eltűnik s a piac szilárd irányzatot mutat. Déli záró árfolyamok: egy svájci frank 38.25 lej, egy angol font 896, egy olasz lira 8.86, egy dollár 201, egy francia frank 10.70, egy cseh korona 6, egy lejért 348 osztrák, illetőleg 385 magyar korona.

Zürich. Devizák (zárlatban a szembati zárástól való eltérések). Nyitás. egy dollár 5.28 és háromnegyed (—háromnegyed), egy angol font 23.62 (—2), száz francia frank 28.10 (—2 és fél), száz olasz lira 23.20 (—2), száz cseh korona 15.87 és fél (+5), száz dinár 7.35 (+3), száz leva 3.87 és fél, száz lej 2.70 (+2 és fél), tízezer magyar korona 0.69 tízezer osztrák korona 0.7425 (—45), száz járadékmárka 125.75 (—25).

(—) Az állami üzemek kereskedelmi átszervezése. A kereskedelmi és iparügyi minisztérium elkészítette már a lónai szénbánya, a vajdahunyadi és a kudzsiri vasművek kommercializálásáról szóló javaslatot. Tervezte a legfelsőbb ellenőrző és irányítótanács már letárgyalta, véleményes jelentését a minisztérium elé fogják terjeszteni. Ha ez ratifikálja a tervezetet, megkezdődik a társaságok megszervezése s a nyilvános aláírássok elvégzése. A komercializálási törvény szerint az aláírás egy vezetőbizottság felügyelete alatt történik. A bizottság elnöke a legfelsőbb semmitőszéknek magas állású tagja, illetőleg a Nemzeti Banknak kormányzója lesz. Azt hiszik, hogy az új vállalatok működésüket újévkor megkezdhetik.

(—) Tilos vasárnap hetivásárt tartani. A hivatalos lap 19-iki száma törvényt tesz közzé, amely szerint az egész országban tilos vasárnap heli marha- vagy gabonavásárokat tartani. A törvény ellen vétőket 200-tól 5000 lej pénzbüntetéssel, vagy 5 naptól 2 hónapig terjedő fogsázzal büntetik. Ismétlődő esetben a büntetés kétszerese róható ki.

(—) Újabb kedvezmény Resicának. Miután öntött vascsövet kielégítő mennyiségben tudnak előállítani bent az országban is, vasművek, a legfelsőbb vámtanács az öntöttvascső behozatali vámját revízió alá fogja venni és felemeli.

(—) Dollár lesz a világ pénzegysége. A newyorki Federal Reserve Board tanácskozó bizottsága annak a véleményének adott kifejezést, hogy az Egyesült Államok törekedjenek arra, hogy a dollárt ismerjék el az egész földön egyetlen aranyérték mérőként. Az egész világon forgalomban levő és körülbelül kilenc millió dollárra becsült aranykészletnek több mint a fele az Egyesült Államokban van. Amerikában azt remélik, hogy a londoni megegyezés és a Németországnak adandó nemzetközi kölcsön Európa gazdasági tevékenységének feléledéséhez fog vezetni, ami maga után vonja azt, hogy az Egyesült Államoktól nagy tömegben fognak nyersanyagokat vásárolni.

(—) Új petroleumforrásokat fedeztek fel Peruban. A régi petroleumforrás tulajdonosokat, petroleumtermelőket és vállalatokat veszély fenyegeti. Egy holland-angol érdekcsoport ugyanis Peruban rendkívül gazdag petroleumforrásokat fedezett fel és a jelenlegi áraknál olcsóbban akarja elárasztani petroleummal a világot. A perui petroleum minősége is állítólag igen megfelelő.

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla.

Kiadó: »Brassói Lapok« nyomdája.

18008—924. tan. szám.

Hirdetmény.

A belügyminisztériumnak (Direcțiunea comunală) 1924. évi augusztus hó 19-én kelt 18992. számú rendelete folytán közhírré tétetik, hogy az összes idegen, t. i. nem az állam hivatalos nyelvén készített cégtáblák után a városi díjak kimutatásában szereplő évi 8000 Leit kitevő díj lesz fizetendő.

Ezen díj egy 30 napi határidő letelte után be fog szedetni.

Kelt 1924. évi szeptember hó 5-én.

A városi tanács.

SILVANIA MŰSZAKI R. T.

Kórház-u. 64. Brassó, Kórház-u. 64.

Sürgőnycim: SILVANIA. Telefon 89 és 125.

A König Friedrich Augusthütte Dresden vezérképviselése raktárról szállítja a gyár gyártmányait u. m.:

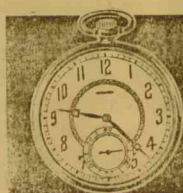
**keretfűrész, minden-
famegmunkáló
gépet,** butor-, bognár és fűrészüzem részére.

Astra-benzinmotorok és szerszámgépek lerakata.

AEG képviselése és gyártmányainak lerakata u. m. **elektromotorok, dynamok, szerelési anyagok stb.**

Állandó nagy raktár mindennemű műszaki cikkekben.

206

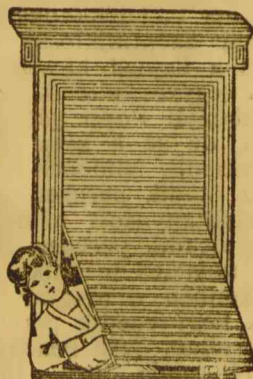

Longines
7 GRANDS PRIX
Legpontosabb óra

Redőnyök,

a c é l l e m e z bolti redőnyök, esslingeni ablak-faredőnyök, Bosswig rácsok, szövött színes ablakfaredőnyök, vászon ablakroletták „Floss“ göngyöltővel, napellenző gépszerkezetek, idomvasablakok a legszak-szerűbb kivitelben készülnek:

GRÜNWALD és SZÁNTÓ

redőnygyárosoknál ORADEA-MARE-NAGYVARAD, Str. General Moşoiu (volt Mezey Mihály-u.) 4a. Költségvetéssel díjtalanul szolgálunk!

TŰZIFA hasábos és felvágott
KOKS DARABOS
SZÉNA KAPHATÓ

Tontsch-féle raktár

Weiss Mihály-ucca 29

2054

Telefon 236-os

Két tanuló,

kik 3-4 gimnáziumot, vagy reált végeztek, jó családból, üveg-, porcellán- és képkerekeszési üzletben azonnal felvétetnek.

5862

PURI VIKTOR

BRASSÓ, HIRSCHER-UCCA 15. SZÁM ALATT.

Kirdessen a Brassói Lapokban.

APRÓ HIRDETÉS

Egy szó ára 3 lei. - Vastagabb betűvel 6 lei. - Alaknak 250/n. - Legkisebb apróhirdetés 1000.

Személyszállító autó-vállalat. Jancsó. Telefon 5-30 Brassó, Fekete-ucca 44. 9468

Fehérnemű most kell vásárolnia, Wlaat & Wlaat cégnél, ahol a régi mintákat olcsón kiárusítják. 5172

Benzinmotorok 2-24 lóerőig állandóan kaphatók az Erdélyi szász gazdasági egyesület gépszertárána Sibiú (Nagyszeben). Ajánlatok megkérésére. 5621

Az Üríkány Zsivőgyi Kőszénbánya r.-t. Japenii bányagazgatósága bányazenekara részére keres rögtön belépésre egy flügelhornistát a fuvos és vonós és egy „b“ helikonistát a fuvos zenekarhoz, aki a vonós zenekarban contrabassista is legyen. Próbá idő egy hónap. Részletes írásbeli ajánlatok a családi állapot megjelölésével fenti igazgatóság címére (Jud. Hunedoara) f. hó 30-ig benyújtandók. 5823

Házvezetőnőnek elmennek egy öreg urhoz, bármelyik városba. Cim 5798 sz. alatt a kiadóban.

Takarítónő kézbesítési teendők végzésére is, iroda részére keresetik. Cim 5841 sz. alatt a kiadóban.

Tanoncokat keres műszaki üzlet. Polgári iskola végzettjei, kik mindhárom nyelvet bírják, nyújtsák be írásbeli kérvényüket utolsó iskolai bizonyítványuk másolatával a kiadóhivatalhoz. 5840

Iskola- és aktatáskák Haiser-nél Brassó, Fekete-ucca 42 sz. 5803

Gépirásra két hét alatt bárkit megtanítok, másolásokat elvállalok. Kórház-ucca 19., hátul az emeleten. 5480

Ragasztó nőt keres cipész, Zavicsa, Derestve, 136. 5834

Két fiatalember teljes ellátásra felvétetik Gács-major 21. 5865

Eladó hőerőnyős szep-alaku elsőrendű gyártmányu keveset használt és egy igen könnyű hajtókocsi és egy vas pénzszekrény. Bartók Ferenc kocsigyártó, Sepsiszentgyörgy. 5867

Kölcsönadók lelt érték papír, kézirátolgra. Noforgalmi irodájuk szentgyörgy.

Tanárnőt keres leányomat VII. gimnázium magájára előkészítéssel ajánlatjuk Gárdos Pet.

Sürgősen elnagy disznó és süldő. Megtekintés banya u. 5. Zárda

Hölgyeim! üzemmél rendelálló iparos vagy segül vennék szívesen tisztességes éves leányt vagy ki legalább 300 értékű vagyonnal kezük. Leveleket **rény** jelíró adóiba kerek.

Takarítónő keresetik Láng szeti műterem. Kapu-u. 52.

Női és gyer varrást vállal Szentjános-ucca

Eladó kőház tyiséggel és kor. Erdekldni Eremkai cégnél, Branscher-u. sarok.

Családi ház városban több telek eladók. K. 28.

24 collos Top hoz **Spanzeig** 3/4 collost keres vételre. Veres Zagon.

Megnyilt az délyi pászka stádea-Mare KórhKohn Salamon

Vizsgázott gépnali belépésre nőtlen előnyben, gőzmalom KarmCristur-secuesc heiu

Megvételre 40-60 lóerős üzempékes Dies szivógáz motortok műszaki leír megjelöléssel. PaBalcán Jud. Salm kéretnek.

Eladó új kőh szoba konyha, két kis kerttel leiert. Értekezni ucca a/2 szám.

Csak néhány napig tart!

Rendkívüli alkalom!

MINDENKINEK FONTOS!

A nagyérdemű közönség széles rétege használta már ki a mai napig üzletünk felosztását folytán rendkívül olcsó árainkat és előnyére meggyőződhetett arról, hogy **áraink jóval alatta állanak az egyes cikkek mai napiáránál.**

Kiköltözködésünk időpontjától csupán néhány nap választ el, mely időre összes raktáron levő cikkek árát ismételten redukáltuk, hogy mindenkinek kivétel nélkül alkalmat és lehetőséget nyújtsunk ruházati cikkekbeni szükségletének legkedvezőbb beszerzésére.

Teljes tisztelettel

KLEIN JÓZSEF ÉS FIÁ

BRASSÓ, KOLOSTOR-UCCA 24.

Vételkényszer nélkül!

Mindenki meggyőződhetik!

2096

Nyomatott a „Brassói Lapok” nyomdavállalatának körítorgógépén, Brassóban.